

POLITIHØGSKOLEN

FORSVARETS HØGSKOLE

STUDIEPLAN

UTDANNING/EMNE

I

**NASJONAL BEREDSKAP OG
KRISEHÅNTERING**

Programkode PHS: NBKRISE

15 studiepoeng

**Godkjent av Politihøgskolens Utdanningsutvalg
5. februar 2021 og av Sjef Forsvarets Høgskole 26. april
2021**

Pensum revidert juni 2022

1. Innledning og formål

Det norske systemet for nasjonal beredskap og krisehåndtering baserer seg på de ulike beredskapsaktørenes selvstendige ansvar og evne til å samvirke på tvers av etatsskiller og sektorgrenser. I nasjonal sammenheng er politiet og Forsvaret sentrale aktører i beredskapsarbeidet, i tillegg til det store og mangfoldige apparatet som finnes på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, med offentlige, private og frivillige aktører. Erfaring og forskning viser at behovet for gjensidig kunnskap og tillit er avgjørende for en vellykket, helhetlig krisehåndtering.

Utdanningen/emnet skal gi studenten inngående kunnskap til oppbygningen av det norske krisehåndteringssystemet og norsk tverrsektoriell beredskap. Videre skal den bidra til at den enkelte student kan analysere og forholde seg kritisk til det eksisterende krisehåndteringssystemet og den etablerte nasjonale beredskap.

Det vil legges vekt på å utvikle studentenes evne til å se egen virksomhet i en større sammenheng og evne til å analysere og forholde seg kritisk til egen rolle i norsk beredskap og krisehåndtering. Studenten skal etter endt utdanning/emne kunne anvende ny kunnskap og nye ferdigheter i den hensikt å utvikle tverrsektorielt samvirke basert på nasjonale retningslinjer for beredskap og krisehåndtering.

Formålet med utdanningen/emnet er å sette studentene i stand til å bidra til å kvalitetssikre og videreutvikle nasjonal beredskap og krisehåndtering innen egen etat og sektor, og bidra til å styrke samhandlingen mellom de sentrale samvirkeaktørene.

2. Utdanningsløp og fritak

2.1. Utdanningsløp

Utdanningen er basert på et faglig samarbeid mellom Forsvarets høyskole (FHS) og Politihøgskolen (PHS). Den er utformet for å kunne inngå som henholdsvis en videreutdanning og et valgbart emne i en av mastergradsutdanningene ved PHS og FHS.

Utdanningen gir 15 studiepoeng.

2.2. Godskriving og faglig godkjenning (innpassing)

Utdanningens innhold er unik både ved PHS og FHS, og det er derfor ikke aktuelt med godskrivinger eller fritak.

3. Målgruppe og opptakskrav

3.1. Målgruppe

Målgruppen for emnet er personell med saksbehandlings- rådgivnings og/eller lederansvar innen nasjonal beredskap- og krisehåndtering i Forsvaret, Politiet, og i øvrige offentlige, privat og frivillig sektor.

Studieplassene fordeles med 40 % fra henholdsvis Forsvaret og Politiet, og 20 % fra øvrige offentlige og private sektorer.

3.2. Opptakskrav

Søkere må dokumentere følgende krav:

Utdanning:

- bestått bachelor i politiutdanning/3-årig politiutdanning, bestått militær bachelorgrad eller tilsvarende, eller annen utdanning minimum på bachelornivå

Ansettelse, praksis og andre krav:

- ansettelse i Politiet, Forsvaret eller andre relevante samfunnsaktører innen beredskap og krisehåndtering
- minimum 3 års relevant praksis fra arbeid med beredskap og krisehåndtering
- en forutsetning for å starte utdanningen er at søkerne er sikkerhetsklarert for HEMMELIG.

Søkere som ikke tilfredsstillt kravet om bachelor i politiutdanning/3-årig politiutdanning, eller annen relevant bachelorutdanning må dokumentere følgende:

- Bestått 2-årig utdanning fra Politiskole/annen 2-årig utdanning, og i tillegg enten
 - Minimum 60 studiepoeng, eller
 - 1680 timer etterutdanningskurs, eller
 - 5 års praksis

I tillegg kreves minst 5 års relevant tjenesteerfaring.

- for søkere fra Forsvaret/forsvarssektoren: søkere må ha relevant høyere utdanning tilsvarende 120 stp, der evt. krigsskoleutdanning med godkjent uttelling på minimum 60 stp, kvalifikasjonskurs eller GOK kan inngå. I tillegg kreves minimum 5 års relevant tjenesteerfaring.

4. Læringsutbytte

4.1. Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomført utdanning/emne:

- identifisere faglige problemstillinger knyttet til sivil og militær beredskap, herunder politiets og Forsvarets ansvar, myndigheter og oppgaver innen rammen av tverrsektoriell beredskap, krisehåndtering og samvirke
- bidra til nytenkning og videreutvikling innenfor nasjonal beredskap og krisehåndtering

4.2. Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning/emne kunnskap om:

- historisk utvikling, samfunnsendringer og trender med avgjørende betydning for norsk beredskapsarbeid og krisehåndtering
- gjeldende lover, instruksjoner, andre styringsdokumenter og nasjonale planverk
- prinsipper og ansvarsforhold som ligger til grunn for organiseringen av nasjonal beredskap, krisehåndtering og krisekommunikasjon
- aktører, ressurser og kapasiteter som er tilgjengelige for norsk krisehåndtering
- muligheter og utfordringer i samarbeid og samordning mellom ulike krise- og beredskapsaktører
- aktuelle beredskaps- og krisehåndteringsteorier

4.3. Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning/emne:

- identifisere og analysere sentrale utviklingstrekk og føringer for nasjonal beredskap og krisehåndtering
- kritisk analysere ulike teorier, metoder og evalueringer innen fagområdet nasjonal beredskap og krisehåndtering
- arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning i relevante fagområder innen beredskap og krisehåndtering
- identifisere, analysere og vurdere utfordringer og muligheter ved kriseledelse i beredskaps- og kriseorganisasjoner

5. Organisering av undervisnings- og læringsaktiviteter

Utdanningen/emnet er organisert som et deltidsstudium, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av seks måneder. Omfanget på utdanningen/emnet er anslått til ca. 420 timer.

Utdanningen/emnet er organisert i samlinger, og undervisnings- og læringsaktiviteter utenom samlingene. Samlingene utgjør inntil 105 timer som kan fordeles over kortere og lengre tid, og som kan være delvis nettbaserte. Det er obligatorisk deltakelse på samlingene.

Undervisnings- og læringsaktivitetene skal bidra til å gi studentene et godt læringsutbytte, og det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Utdanningen/emnet organiseres rundt sentrale problemstillinger og utfordringer i nasjonal beredskap og krisehåndtering, som kobles til relevant teori.

Undervisnings- og læringsaktivitetene omfatter deltakelse i undervisning, krisehåndteringsøvelser, ekskursjoner, individuelt arbeid, gruppearbeid, nettbasert arbeid og litteraturstudier. De praktiske øvelsene legges opp slik at studentene kan anvende det teoretiske grunnlaget i relevante scenarioer. Utvalget av scenarioer skal vise bredden i mulige trusler og hendelser, både sivile, militære, intenderte og ikke-intenderte, og det legges vekt på de mange ulike utfordringer og dilemmaer som vil oppstå ved tverrsektorielt samvirke i komplekse hendelser.

Det blir gitt veiledning knyttet til arbeidskravene.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av utdanningen/emnet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- Gruppeoppgave med et omfang på inntil 2000 ord, og med utgangspunkt i problemstillinger gitt av fagansvarlige.
- Individuell fagoppgave med et omfang på inntil 2000 ord. Problemstillinger skal formuleres av studentene innenfor et gitt tema.

Det blir gitt veiledning knyttet til arbeidskravene.

6. Vurdering

Studentene blir vurdert underveis gjennom arbeidskrav, og får tilbakemeldinger på disse etter nærmere oppgitte kriterier forankret i beskrivelsene av læringsutbytte.

Utdanningen/emnet avsluttes med en individuell skriftlig hjemmeeksamen, som skal gjennomføres over tre dager.

Det benyttes bokstavkarakterer etter en skala fra A til F, hvor A er høyeste karakter, E er laveste ståkarakter og F er ikke bestått.

7. Litteratur

7.1 Obligatorisk pensum (1102 sider)

- Bjerga, K.I. (2019). Forsvarets bistand til politiet. I P.M. Norheim-Martinsen (Red.), *Det nye totalforsvaret* (s. 81-99). Gyldendal. (18 s.)
- Boin, A., Hart, P., Stern, E. & Sundelius, B. (2016). *The politics of crisis management: Public leadership under pressure*. (2. utg.). Cambridge University Press. Kap. 1,2,3, 6 og 7 (96 s.)
- Bokhari, L. (2021). Veien mot et nasjonalt sikkerhetsråd for krisehåndtering. I A.K. Larssen (red.), *Beredskap og krisehåndtering. Utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå*. (s. 111-124) Cappelen Damm Akademisk. (20 s.)
- Borch, J.O. & Andreassen, N. (2020). *Beredskapsorganisasjon og kriseledelse*. Fagbokforlaget. Kap. 1, 6, 7, 9 og 10 (199 s.)
- Drennan, L.T., McConnell, A. & Stark, A. (2015). *Risk and crisis management in the public sector*. (2. utg.). Routledge. Kap. 1, 5, 6, 7, og 8 (94 s.)
- Dyndal G.L. & Flakstad, P. (2020). Forsvarets strategiske krisehåndteringsapparat. I A.K. Larssen & G.L. Dyndal (Red.), *Strategisk ledelse i krise og krig: Det norske systemet* (s. 279-295). Universitetsforlaget. (14 s.)
- Engen, O.A.H., Gould, K.A.P., Kruke, B.I., Lindøe, P.H., Olsen, K.H. & Olsen, O.E. (2021). *Perspektiver på samfunnssikkerhet*. 2. utgave. Cappelen Damm Akademisk. Kap. 6,10,11 og 12 (105 s.)
- Engbretsen-Skaret, S. S. (2013). Spesialstyrker i norsk krisehåndtering. I T. Heier & A. Kjølberg (Red.), *Mellom fred og krig: Norsk militær krisehåndtering*. (s. 142-156). Universitetsforlaget. (14 s.)
- Endregard, M. (2019). Totalforsvaret i et sivilt perspektiv. I P.M. Norheim-Martinsen (Red.), *Det nye totalforsvaret* (s. 62-80). Gyldendal. (18 s.)
- Espenes, Ø. (2020). Forsvarets bistand til politiet: Legalt grunnlag, instruksjoner og utfordringer. I A.K. Larssen & G.L. Dyndal (Red.), *Strategisk ledelse i krise og krig: Det norske systemet* (s. 296-313). Universitetsforlaget. (16 s.)
- Forsvarsdepartementet & Justis- og beredskapsdepartementet. (2018). *Støtte og samarbeid: En beskrivelse av totalforsvaret i dag*. Hentet 26/4-2021 fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/5a9bd774183b4d548e33da101e7f7d43/stotte-og-samarbeid-en-beskrivelse-av-totalforsvaret-i-da.pdf> s. 8-77.
(69 s.)

- Forsvarsstaben. (2019). *Forsvarets fellesoperative doktrine*. Forsvarsstaben. Hentet 26/4-2021 fra <https://fhs.brage.unit.no/fhs-xmlui/bitstream/handle/11250/2631948/FFOD%202019%20.pdf> pkt. 01007, 02001 - 02056, 02115 - 02123 og 07056 - 07069 (36 s.)
- Fostervold. M. (2021). Politiet og krisehåndtering. I A.K. Larssen (red.), *Beredskap og krisehåndtering. Utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå*. (s. 225-238) Cappelen Damm Akademisk. (14 s.)
- Haga, L.P. (2021). Hvordan spiser man en elefant? Hybridkrig og hybride metoder. I A.K. Larssen (red.), *Beredskap og krisehåndtering. Utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå*. (s. 46-61). Cappelen Damm Akademisk. (16 s.)
- Lango, P., Lægreid, P. & Rykkja, L. (2014). Etter 22 juli. Justis og beredskapsdepartementets ansvar for samfunnssikkerhet. I A.L. Fimreite, P. Lango, P. Lægreid & L.H. Rykkja (Red.), *Organisering, samfunnssikkerhet og krisehåndtering* (2. utg., s. 60-76). Universitetsforlaget. (16 s.)
- Larssen, A.K. (2021). Beredskap og krisehåndtering på lokalt nivå. I A.K. Larssen (red.), *Beredskap og krisehåndtering. Utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå*. (s. 193-216) Cappelen Damm Akademisk. (24 s.)
- Longva, E. (2021). DSBs samordningsrolle innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. I A.K. Larssen (red.), *Beredskap og krisehåndtering. Utfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå*. (s. 152-170). Cappelen Damm Akademisk. (18 s.)
- Norheim-Martinsen. P.M. (2019). Introduksjon: Det nye totalforsvaret - utviklingstrekk og utfordringer. I P.M. Norheim-Martinsen (Red.), *Det nye totalforsvaret* (s. 11-24). Gyldendal. (12 s.)
- Politidirektoratet (2020). *Politiets beredskapssystem, del I: Retningslinjer for politiets beredskap*. Politidirektoratet. Hentet 26/4-2021 fra: <https://www.politiet.no/globalassets/05-om-oss/03-strategier-og-planer/pbsi.pdf> s. 29-118. (89 s.)
- Sommer, M., Pollestad, B. & Steinnes, T. (2020). *Beredskapsøving og -læring*. Fagbokforlaget. Kap. 5 (20 s.).
- Smith, E. (2015). Ministerstyre: Et hinder for samordning? *Nytt norsk tidsskrift*, (03), 258-266. (8 s.)
- Romarheim, A. (2019). Totalforsvaret: En unnværlig umulighet?. I P.M. Norheim-Martinsen (Red.), *Det nye totalforsvaret* (s. 134-152). Gyldendal. (18 s.)

Thomstad, A.B. (2019). Totalforsvaret i et militært perspektiv. I P.M. Norheim-Martinsen (Red.), *Det nye totalforsvaret* (s. 41-61). Gyldendal. (20 s.)

Thomstad, A.B. (2021). Statsforvalteren - med ansvar for tverrsektoriell samordning av krise på regionalt nivå. I A.K. Larssen (red.), *Beredskap og krisehåndtering. Utdfordringer på sentralt, regionalt og lokalt nivå.* (s. 173-190) Cappelen Damm Akademisk. (18 s.)

Weisæth, L. & Kjeserud, R. (2007). *frå ved kriser: En praktisk veileder.* Gyldendal. Kap. 2-4. (106 s.)

7.2 Forutsettes kjent

Forsvarsloven (2016). Lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret m.m. (LOV-2016-08-12-77). Lovdata. § 60a Bistand fra Forsvaret for å ivareta samfunnssikkerhet. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-08-12-77>

Instruks for fylkesmannen og sysselmanen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering. (2015). Hentet 26/4-2021 fra: [Instruks for fylkesmannens og Sysselmanen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering - Lovdata](#)

Instruks om forsvarets bistand til politiet (2017). Hentet 26/4-2021 fra: [Instruks om Forsvarets bistand til politiet - Lovdata](#)

Organisasjonsplan for redningstjenesten (2019). (FOR-2019-12-06-1740). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2019-12-06-1740>

Politi-loven (2020). §27 a: *Bistand fra Forsvaret.* Hentet 26/4-2021 fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53>

Sikkerhetsloven (2018). *Lov om nasjonal sikkerhet* (LOV-2018-06-01-24). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-01-24>.

7.3 Støttelitteratur

Forsvarsdepartementet. (2013). *Høringsnotat: Om lov om Forsvarets ansvar for å avverge luftbårne terroranslag og Forsvarets bistand til politiet.* Hentet fra <http://www.regjeringen.no/upload/FD/H%C3%B8ringsdokumenter/HoeringsnotatLuftbaarneTerroranslagOgBistand.pdf>

Justis- og politidepartementet. (2005). *St.meld. nr. 37(2004-2005): Flodbølgekatastrofen i Sør-Asia og sentral krisehåndtering.* Justis- og politidepartementet. Hentet 26/4-2021 fra: [St.meld. nr. 37 \(2004-2005\) \(regjeringen.no\)](#)

Justis- og beredskapsdepartementet. (2021). Meld. St.5. (2020-2021). Samfunnssikkerhet i en usikker verden. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet 26/4-2021 fra: [Meld. St. 5 \(2020–2021\) \(regjeringen.no\)](#)

Kommisjonsrapport angående PST og politiets håndtering av masseskytingen i Oslo 25. juni 2022. Rapporten er under utarbeidelse. (ca. 20 s.).

NOU 2013:9. (2013). *Ett politi: Rustet til å møte fremtidens utfordringer*. Hentet fra: [NOU 2013: 9 \(regjeringen.no\)](#)

Prop. 79 L (2014-2015). *Endringer i politiloven (bistand fra forsvaret)*. Hentet 26/4-2021 fra: [Prop. 79 L \(2014–2015\) \(regjeringen.no\)](#)

Prop. 14 S (2020-2021). *Evne til Forsvar - vilje til beredskap. Langtidsplan for Forsvarssektoren*. Hentet 26/4-2021 fra: [Prop. 14 S \(2020–2021\) \(regjeringen.no\)](#)

NOU 2012:14. (2012). *Rapport fra 22. juli-kommisjonen*. Hentet 26/4 fra: [NOU 2012:14 \(regjeringen.no\)](#)